

29. 8. 2017

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Rizika jmenování opatrovníka právnické osobě v trestním řízení

Jednu z nejožahavějších otázek trestního řízení vedeného proti právnickým osobám představuje problematika zastupování právnických osob v trestním řízení, tedy jaké osoby mohou za právnickou osobu činit v rámci trestního řízení potřebné úkony. O skutečnosti, že se jedná o věc poměrně spornou, svědčí i fakt, že se touto záležitostí nedávno zabýval také Ústavní soud ČR, a to ve svém usnesení sp. zn. II. ÚS 2520/16 ze dne 21. 2. 2017 (dále jen „Rozsudek“).

Primárně jsou právnické osoby v trestním řízení zastupovány:

- a) členem statutárního orgánu a je-li statutární orgán vícečlenný, pak jeho předsedou nebo jím pověřeným členem statutárního orgánu;
- b) zaměstnancem / členem pověřeným statutárním orgánem stíhané právnické osoby;
- c) vedoucím odštěpného závodu, případně jiné organizační složky, která se dle příslušného právního předpisu zapisuje do obchodního rejstříku, a to tehdy, týká-li se trestní řízení tohoto odštěpného závodu / organizační složky;
- d) prokuristou, avšak pouze v případě, že může v souladu s udělenou prokurou jednat samostatně; nebo
- e) zmocněncem na základě plné moci.

Z výše uvedených variant není žádná zákonem upřednostňována, a tak je na samotné právnické osobě, kdo za ní bude ve vztahu k orgánům činným v trestním řízení vystupovat, vždy se však musí jednat pouze o jednu fyzickou osobu. Nicméně je v rámci trestního řízení třeba zabezpečit, aby bylo předcházeno konfliktu mezi zájmy obviněné právnické osoby a fyzické osoby, která právnickou osobu před OČTŘ zastupuje. Proto zákon č. [418/2011](#) Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „TOPO“) v ustanovení § 34 odst. 4 vylučuje, aby za právnickou osobu činila v rámci trestního řízení úkony taková fyzická osoba, která je v předmětném řízení v roli obviněného, poškozeného nebo svědka.

V praxi však není výjimkou situace, kdy spolu s právnickou osobou, proti níž se trestní řízení vede, jsou obviněny i výše vyčtené fyzické osoby, které mohou za právnické osoby jednat, nebo jsou takové fyzické osoby při nejmenším v rámci daného trestního řízení v roli svědka. V takovém případě, nemá-li právnická osoba k dispozici fyzickou osobu způsobilou činit za ní úkony v trestním řízení, případně nestanoví-li si jí v soudem vymezené lhůtě, pak předseda senátu a v přípravném řízení soudce ustanoví právnické osobě opatrovníka.

Avšak právní úprava jmenování opatrovníka právnické osobě soudem přináší řadu úskalí. Jedná se zejména o to, že soudem jmenovaný opatrovník nemusí splňovat žádné zvláštní zákonné nároky, nemusí se tedy jednat o advokáta se specializací na trestní právo, jak by se v takovém případě nabízelo. Nadto zákon nedává stíhaným právnickým osobám možnost vyjádřit se k osobě opatrovníka a potažmo právo takového opatrovníka odmítnout. Usnesení soudu o jmenování opatrovníka totiž nabývá právní moci jeho oznámením, a tak proti němu nelze podat stížnost.

A právě takovým postupem OČTŘ se zabýval Ústavní soud ve výše uvedeném Rozsudku. Stěžovatelka, právnická osoba, měla za to, že bylo porušeno její právo na obhajobu, když dle jejího názoru byl jediný člen statutárního orgánu stěžovatelky zcela účelově označen za svědka a bez předchozí výzvy jí byl určen opatrovník, ke kterému neměla důvěru, avšak zákon jí neumožnil se proti takovému rozhodnutí jakkoli bránit. Ústavní soud však v Rozsudku shledal, že OČTŘ postupovaly zcela správně v souladu s ustanovením § 34 odst. 5 TOPO, nadto uvedl, že je věcí OČTŘ, jakou osobu označí za svědka a že je pouhou spekulací stěžovatelky, že ustanovený opatrovník nebude hájit její zájmy, a proto ústavní stížnost stěžovatelky odmítl.

Takové svou povahou „násilné“ jmenování opatrovníka právnické osobě lze považovat za velmi nešťastné, a proto lze do budoucna doporučit změnu předmětného ustanovení TOPO takovým způsobem, aby při nejmenším právnické osoby měly možnost proti usnesení o jmenování opatrovníka podat stížnost.

JUDr. Kristýna Březinová,

advokátka

e-mail: kristyna.brezinova@samak.cz

Tel.: +420 211 222 260

[SAMAK právo & daně](#)

Purkyňova 2

110 00 Praha 1

Tel.: +420 211 222 244

e-mail: info@samak.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [„Těžko na cvičišti, lehkó na bojišti“, aneb proč je kvalitní prodejní dokumentace klíčová \(nejen\) v automotive segmentu](#)
- [Územní plán jako klíčový faktor při oceňování pozemků](#)
- [Výpis z německého živnostenského rejstříku - kdy ho můžete potřebovat a kde a jak jej získat](#)
- [Aktuality ze světa nekalé soutěže](#)
- [Podíly pro zaměstnance v obchodních společnostech](#)
- [Evidence skutečných majitelů se uzavírá veřejnosti](#)
- [Transfer Pricing: Na co si dát pozor s blížícím se koncem roku](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 24.: Digitalizace korporátního práva: EU cílí na snížení administrativy](#)

při přeshraničním podnikání

- Oceňování ochranných známek
- Zákon o prověřování zahraničních investic v kontextu nových návrhů Evropské komise
- Spolupráce s influencery: na co si dát pozor?